

işçi dayanışması

Uluslararası İşçi Dayanışması Derneği Bülteni • 15 Mayıs 2017 • No: 110

Kıdem Tazminatımızı Patronlara Yedirmeyelim Sahip Çıkalım, Savunalım!

Kıdem tazminatının amacı, işçi için iş güvencesi oluşturmaktır. Böylece tazminat ödemek istemeyen patron işçiyi kolayca işten atamaz. İşten atılan ve kıdem tazminatını alan işçi ise, işsizlik döneminde geçinebileceği bir gelir elde etmiş olur. Kıdem tazminatı işçinin kazanılmış hakkıdır. Ancak işçiler örgütlü olmadıkları ve haklarını bilmedikleri için, bu haktan çok az işçi yararlanabiliyor.

Hükümet, kıdem tazminatını bir fona aktarmak ve zamanla ortadan kaldırmak üzere bir kez daha harekete geçmiş bulunuyor. Çalışma Bakanı Müezzinoğlu, peş peşe açıklamalar yapıyor ve ne denli kararlı olduklarını ifade ediyor. Elbette bu kararlılığın amacı patronları memnun etmek! Ama tüm açıklamalarının sonuna, “biz işçileri düşünüyoruz” gibi bir ifade sıkıştırmaktan da geri durmuyor. Yani Bakan, işçilerin kafasını karıştırmak için özel ve incelikli bir çaba sarf ediyor. “Patronların alkışladığı kıdem fonu planı nasıl olur da işçilerin çıkarına olur?” diye sorabiliriz, ama gelin önce kıdem tazminatının gerçekten ne olduğuna ve bizi neden ilgilendirdiği-

ne bir bakalım.

Yaşadığımız sömürü düzeninin adı kapitalizm. Kapitalizm, işçilerin işgüçlerini (**emek güçlerini**) patrona sattıkları bir sistemdir. Acı ama gerçek: Bu sömürü düzeninde işçilerin patronlara sattığı **işgücü**, herhangi bir üretim aracı gibidir ve bu nedenle bir metadan başka bir şey değildir. Nasıl ki her malın/ürünün bir değeri varsa, işçilerin patronlara sattığı **işgücünün** de bir fiyatı/değeri var. İşçi işgücünü satar ve karşılığında bir ücret alır. Meselenin bu boyutu son derece önemlidir: Zira işçiler çoğu zaman aldıkları net ücrete odaklanır ve bütüne bakmazlar. Oysa ister ikramiye, ister prim, isterse yakacak ve giyecek gibi sosyal

yardımlar olsun; bunların tamamı **işçinin işgücü tutarının** bir parçasıdır. İşçiye hangi biçim altında ödenirse ödensin bu değişmez. Nitekim patronların “işçilik maliyeti” dedikleri şey de **işgücü maliyetidir** ve bunların tamamını kapsar. İşte bu nedenle kıdem tazminatı da işçinin **işgücü tutarının** içinde yer alır. Yani kıdem tazminatı işçinin ödenmemiş ücretinin bir parçasıdır.

Fakat kıdem tazminatının özel bir durumu var. Bir anlamda ücretin sonraya bırakılan ve içeride tutulan kısmını oluşturan **kıdem tazminatının** amacı, işçi için iş güvencesi oluşturmaktır. Böylece tazminat ödemek istemeyen patron işçiyi kolayca işten atamaz. İşten atılan ve kıdem tazminatını alan işçi ise, işsizlik döneminde geçinebileceği bir gelir elde etmiş olur. Görüleceği gibi kıdem tazminatı işçinin kazanılmış hakkıdır. Ancak işçiler örgütlü olmadıkları ve haklarını bilmedikleri için, bu haktan çok az işçi yararlanabiliyor. Şimdi burada durup soralım: AKP hükümeti gerçekten de tüm işçilerin kıdem tazminatı almasını mı istiyor?

Eğer hükümet gerçekten de işçileri düşünüyorsa, o zaman sorunun çözümü çok kolaydır. Meselâ bizzat yaygınlaştırıp kalıcı hale getirdiği taşeronluk sistemini ve kiralık işçilik düzenlemesini yasaklayarak işe başlayabilir. Çünkü taşeronluk ve işçi kiralama sisteminde işçilerin bir yılı doldurmalarına ve kıdem tazminatına hak kazanmalarına izin verilmiyor. Keza tüm işçilerin kıdem tazminatı alabilmesi için çok basit bir düzenleme yeterlidir: Hükümet, kıdem tazminatına hak kazanmak için gerekli olan bir yıllık zorunlu süreyi kaldırabilir ve ayrıca tazminat ödemeyen patronlara ağır cezalar uygulayabilir. Böylece bir gün çalışan işçi bile tazminat alabilir.

İşte sorunun çözümü bu kadar basit... Lakin gerçek şu ki AKP'nin böyle bir derdi yoktur. Hükümetin esas amacı patronların arzusunu hayata geçirmektir. Çünkü patronlar, kıdem tazminatı engelinden kurtulmak ve istedikleri zaman istedikleri işçiyi işten atmak istiyorlar. Kıdem tazminatının fona aktarılmasıyla **işgücü maliyetleri** de ucuzlamış olacak. Fonun zaten amacı dışında kullanılacağı ve aynı diğer fonlar gibi, ilerleyen yıllarda tümüyle yok edileceği ise bir sır değil. Böylece işçiler hem iş güvencelerini hem de ücretlerinin sonraya bırakılan kısmını kaybetmiş olacaklar.

Gerçek böyle olmasına rağmen, hükümet işçilerin bilincini bulandırmak için olmadık bahanelere, yalanlara başvuruyor. Öncelikle şu noktanın altını kalınca çizmek istiyoruz: Fon mantığı ile kıdem

Eğer hükümet gerçekten de işçileri düşünüyorsa, bizzat yaygınlaştırıp kalıcı hale getirdiği taşeronluk sistemini ve kiralık işçilik düzenlemesini yasaklayabilir; kıdem tazminatına hak kazanmak için gerekli olan bir yıllık zorunlu süreyi kaldırabilir ve ayrıca tazminat ödemeyen patronlara ağır cezalar uygulayabilir. Böylece bir gün çalışan işçi bile tazminat alabilir.

tazminatının varlık nedeni birbiriyle taban tabana zıttır. Hükümet, kıdem tazminatını fona aktarma adı altında işten atmaları frenlemek amacıyla geliştirilen mekanizmayı ortadan kaldırmak istiyor. Kurulacak fon, bu mekanizmanın yerine geçmeyecektir. Dolayısıyla tüm işçilerin odaklanması gereken nokta burasıdır.

İşçilerin işten atılmasını frenleyen mekanizmayı yok etmek isteyen hükümet, “fonla birlikte tüm işçiler kıdem tazminatı alacak” diyerek işçileri para tuzağına çekiyor. Böylece zaten kıdem tazminatı alamayan işçiler, sahip oldukları hakkı korumak ve kullanmak için mücadele vermek yerine, fonla birlikte alacaklarını düşündükleri üç kuruşa odaklanıyorlar. Oysa olası fon-

dan para almak hiç de kolay olmayacak. Zira hükümetin niyeti, 30 günlük brüt ücret üzerinden hesaplanan kıdem tazminatını 15 güne düşürmektir. Lakin hükümet, sendikaların ve işçilerin tepkisini yatıştırmak için, fonun ilk döneminde kıdem tazminatını 30 günlük net ücret üzerinden hesaplayabilir. Ne var ki fon kabul edilir edilmez, bu süreyi derhal düşürme yoluna gitmekten geri durmayacaktır. Daha da önemlisi, işçinin fondan para çekebilmesi için 10 yıl çalışması gerekecek. Fon üzerinde hiçbir denetim hakkı olmayan işçilere, fonun nasıl kullanılacağına dair fikirleri de sorulmayacak.

Elbette işçilerin önüne dikilen engeller tesadüf değil. Çünkü **hükümetin amacı, hem patronları memnun etmek hem de dilediği gibi kullanabileceği bir fon kurmaktır.** Hükümet, işçilerin parasını borçlanmak için garanti olarak gösterebilecek, borçlarını bu fondan ödeyebilecek, işsizliği azaltma adı altında patronlara peşkeş çekecek! Kıdem fonunun nasıl kullanılacağını görmek isteyenler, dönüp işsizlik fonunun nasıl kullanıldığına baksınlar!

Durum buyken, kimi işçilerin AKP hükümetine güvenerek “ama öyle yapmazlar” gibi bir düşünce içinde olması saflıktan başka bir şey değildir. İşçilerin AKP'nin tuzağına düşmesinin nedeni elbette örgütsüz ve sınıf bilincinden yoksun olmalarıdır. Ve işçiler birlik olmadıkları, bir araya gelip örgütlenmedikleri, geçmişin mücadele deneyimleriyle donanmadıkları sürece AKP'nin ya da bir başka düzen partisinin tuzağına düşmeye devam edecekler. İşçilerin sorunlarını ne AKP ne de başka bir düzen partisi çözebilir. Taşeronluğu yaygınlaştıran, kiralık işçiliği getiren, sendikaların önünü kesen, grevleri yasaklayan, emeklilik yaşını daha fazla yükselten AKP hükümeti değil mi? Çare, tüm üretimi gerçekleştiren, alın teri döken ve elinde muazzam bir güç tutan işçilerin; örgütlü, kararlı ve bilinçli bir mücadele yürütmesidir. Gelin kıdem tazminatı hakkımızı patronlara teslim etmeyelim, sahip çıkalım, savunalım! ■

Kıdem Tazminatının Dünü Bugünü!

Kıdem tazminatı hakkında tüm işçilerin etkili bir biçimde yararlanması için mücadele edilmedi. Bu kırılmış haliyle bile kıdem tazminatı hakkında çok az sayıda işçi yararlanabiliyor. AKP iktidarı, gerçekten tüm işçilerin kıdem tazminatı hakkında yararlanmasını istiyor olsaydı işçilerin taleplerine kulak verirdi.

■ Tuzla'dan bir kadın metal işçisi

AKP hükümeti, 15 yıllık iktidarı süresince Türkiye işçi sınıfının uzun mücadeleler ve bedellerle kazandığı haklarına sistematik olarak saldırmıştır ve saldırmaya da devam etmektedir. Taşeronluğu yaygınlaştırmış, emeklilik yaşını yükseltmiş, özel istihdam bürolarını (kölelik büroları) yasalastırmıştır. Şimdi ise hedefte kıdem tazminatı var! Hükümet, işçilerin iş güvencesi anlamına gelen kıdem hakkını yok edecek bu uygulama için referandum sonrasını bekledi.

Kıdem tazminatı işçilerin uzun yıllara yayılan mücadeleleri sonucu elde edilmiş bir kazanımdır. Türkiye'de kıdem tazminatı ilk olarak 1936 yılında çıkarılan iş kanununda geçmektedir. Kanuna göre kıdem tazminatını hak edebilmek için işçinin çalışma süresinin en az 5 yıl olması gerekiyordu. Beş yıldan sonraki her yıla karşılık 15 günlük ücret üzerinden hesaplama yapılması öngörülmekteydi. 1950 tarihli İş Kanununda kıdem tazminatı almak için gerekli görülen süre 5 yıldan 3 yıla düşürüldü. 1952 yılında emekli olmak üzere işten ayrılanlar da kıdem tazminatı almaya hak kazandı. 1967 yılında ise işçinin ölümü halinde mirasçılara kıdem tazminatı ödenmesine yönelik düzenleme yapıldı.

1950'lerden itibaren Türkiye sanayileşmeye başlayıp hızlı bir dönüşüm sürecine girmiştir. Sanayi geliştiği ölçüde işçi sınıfı büyüyor, işçi sınıfının mücadelesi de güç kazanıyordu. 1960'ların başlarında 300 bine yakın sendikali işçi varken bu rakam 1970'te 1 milyonu aşmıştı. Pek çok işyerinde direnişler, eylemler yaşanıyordu. 1970 yılında greve çıkan işçi sayısı 120 bin civarındaydı. İşçi sınıfının bu uyanışı karşısında devlet geçmişten farklı olarak, işçi sınıfının taleplerini de dikkate almak zorunda kalmıştır. İşçi sınıfının yükselen mücadelesinin etkisi kanunlara da yansımıştır. Kıdem tazminatı hakkının gelişimi işçi sınıfının mücadelesi ile mümkün olmuştur.

Dönemin hükümeti, 1971'de çıkarılan yeni İş Kanununda kıdem tazminatı ile ilgili önemli bir değişiklik yapmasa da, tazminat hesabında dikkate alınan 3 yıldan

sonra her yıla 15 günlük ücretin toplu sözleşme ile artırılabilmesi maddesini koymak zorunda kalmıştır. 1975 yılında yapılan değişiklikle kıdem tazminatı hakkı için gerekli olan çalışma süresi bir yıla indirilirken, her yıl için 15 günlük ücret olan tutar da 30 güne çıkarıldı. Ancak kıdem tazminatına tavan getirildi. Bu tavan, asgari ücretin brüt miktarının 7,5 katıydı. Sınıf mücadelesinin o günkü düzeyi içinde bu yüksek tavana bile itiraz edildi. Anayasa Mahkemesi 1979'da bu tavanı iptal etti, yasa bir yıl sonra yürürlüğe girdi. 12 Eylül darbesinden 5 ay önce Nisan 1980'de kıdem tazminatı tavanı kalkmış oldu. 14 Nisan ile 23 Ekim 1980 tarihleri arasında kıdem tazminatı konusunda tavan uygulanmadı.

12 Eylül darbesinden sonra işçi sınıfının kazanılmış bütün hakları saldırıya uğradı. Kıdem tazminatı ilk hedefti. Ekim 1980'de İş Kanununun ilgili maddesi değiştirildi ve asgari ücretin 7,5 katı olan tavan sınırlaması yeniden getirildi. Cunta rejimi işçi sınıfının mücadelesini ezdikten sonra günümüzde uygulanan "Toplu sözleşmelerle ve hizmet akitleriyle belirlenen kıdem tazminatlarının yıllık miktarı, Devlet Memurları Kanununa tabi en yüksek Devlet memuruna 5434 sayılı TC Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre bir hizmet yılı için ödenecek azami emeklilik ikramiyesini geçemez" hükmünü getirdi.

Kıdem tazminatı hakkında tüm işçilerin etkili bir biçimde yararlanması için mücadele edilmedi. Bu kırılmış haliyle bile kıdem tazminatı hakkında çok az sayıda işçi yararlanabiliyor. Bu durumu gerekçe göstererek fon uygulamasını devreye sokmaya çalışan AKP iktidarı, gerçekten tüm işçilerin kıdem tazminatı hakkında yararlanmasını istiyor olsaydı işçilerin taleplerine kulak verirdi. Kıdem tazminatına hak kazanmak için gerekli asgari çalışma süresi bir yılın altına indirilmelidir. Kendi isteği ile ayrılanların da kıdem tazminatı alması sağlanmalıdır. Kıdem tazminatı hesaplamasında tavan kaldırılmalıdır. İşçilere kıdem tazminatı ödemeyen patronlara ağır cezalar uygulanmalıdır. ■

Kıdem Tazminatı Fonu ve Yalanlar

■ Tuzla'dan bir İŞİG uzmanı

Kıdem tazminatı fonu hükümet tarafından referandum sonrası yeniden gündemimize getirildi. İş güvenliği eğitimlerinde işçi arkadaşlarımızın kafalarının nasıl da karıştırıldığını bir kez daha görmüş oldum.

Metal sektöründe bir fabrikada iş güvenliği eğitimi esnasında kıdem tazminatının ne olduğunu, hangi durumlarda alınabildiğini, hangi durumlarda tazminatsız işten atıldığımızı anlattım. Hemen ardından işçilerden birkaçı, “artık kendimiz de istifa etsek kıdem tazminatı alabilecekmiz”, “bundan sonra bir gün bile çalışsak kıdem tazminatımızı alabileceğiz”, “taşeron çalışanlar kıdem tazminatı alamıyordu bu fon sayesinde alabilecekler” dedi. Anlaşılan televizyonlarda verilen “müjdeli” haberler işçi arkadaşlarımızı etkilemiş. Medyanın kimin elinde olduğunu düşündüğümüzde bu tabloya çok şaşırılmamak gerekiyor. Kıdem tazminatı fonunun bizim için hiç de hayırlı bir şey olmadığını anlatabilmek için birkaç soru sordum.

“Kıdem fonundan tazminatımızı ne zaman alabileceğimizi biliyor musunuz?” diye sordum. İşçi arkadaşlar şaşkın şaşkın birbirlerine bakıp bilmediklerini söylediler. Ben de kısaca hayata geçirilmek istenen taslakta bahsettim: “Tazminatımızın 10 yıl boyunca fonda kalması gerekiyor. 10 yıl içerisinde tazminattan faydalanmanın koşulları var, ev almak isterseniz tazminatınızın bir kısmını verecekler, hepsini de değil. Sizin olan parayı size vermek için bile binlerce şart ve koşul sunuyorlar. Yok efendim 10 yıl fonda kalacaksınız ya da ev alırsanız şu kadarını alabilirsiniz. Bunları o ‘müjdeli’ haberlerde pek duyamıyoruz. İşten atıldığımız zaman kıdem tazminatı sayesinde en azından iş bulana kadar geçimimizi sağlayabiliyoruz. Tazminatımız fona devredildiğinde işsiz kaldığımızda nasıl geçineceğiz? Bir de iş bulma garantimizin olmadığını düşündüğümüzde bizi bekleyen tabloyu bir düşünün.” Bunları duyan işçi arkadaşlarımız şaşkın şaşkın beni dinliyorlardı ve şöyle karşılık verdiler: “Ama bize böyle anlatmıyorlar.” Ben de anlatmaya devam ettim.

“Diyelim ki bir işçi 5-6 yıl bir fabrikada çalışıyor olsun. Uzun yıllar çalıştığı için maaşı yeni giren işçiye göre biraz daha fazla oluyor. Patron 5-6 yıllık işçiyi işten çıkarmak istediğinde kıdem tazminatını düşünüyor. Fon çıktığında patronların böyle bir sorunu olmayacak. İstedığı işçiyi

istediği gibi işten çıkarabilecek. İş güvencemiz de bu sayede kaybolmuş olacak. Sonra taşeron işçileri gündeme getiriyor hükümet, sormak istiyorum: Hükümet bir yasa çıkarsa taşeronluğu yasaklasa böyle sorunlar olur mu? Hadi yasaklamadı diyelim. Tazminat alabilmenin koşulu olan 1 yıllık çalışmayı neden yasadan çıkartmıyor da fonu gündemimize getiriyor? Bunları düşünmemiz gerekiyor. Hükümet hiçbir zaman işçileri düşünerek bu yasaları çıkarmıyor.”

Sonra bir soru daha sordum. Bugüne kadar işsizlik fonundan faydalanan oldu mu? Bunun üzerine bir iki kişi aldıklarını söylediler. Bir işçi de son 120 günde patron

sigortasını eksik yatırdığı için alamadığını anlattı. Bunun üzerine; “bakın bizden her ay kestikleri işsizlik parasını bizler işsiz kaldığımızda kullanamıyoruz. Ama bir bakıyorsunuz patronlara teşvik veriliyor. Bu teşvikler nereden karşılanıyor? Tabii ki işsizlik fonundan! Kıdem tazminatı fonu da aynı duruma gelecektir. Bu yüzden işçiler olarak kıdem tazminatının fona devredilmesine daha doğrusu kıdem tazminatlarımızın kaldırılmasına hayır demeliyiz” diye anlattım.

İşçi arkadaşlarımız bunun üzerine şaşırıp üzüldüler. Ama ben tıpkı diğer UID-DER’li işçiler gibi hükümetin ve patronların kıdem tazminatı fonu ile ilgili yalanlarını anlatmaya devam edeceğim. ■

İşsizlik Fonunda biriken paradan "istihdam arttırıcı tedbirler" için ayrılan oran 2017-2018 yılları için %30'dan %50'ye çıkartıldı. Böylece işsizlik fonunda biriken 104 milyar liranın yarısı patronlara peşkeş çekilecek.

İşsizlik Fonunun Yarısı Patronlara Verilecek

16 Nisan referandumundan sonra Bakanlar Kurulu, işçilerden yapılan kesintilerle oluşan İşsizlik Fonundan patronların daha çok faydalanmasının önünü açan bir karar aldı. 22 Nisanda hükümet yanlısı Yenişafak'ta "işsizliğe çözüm fonu" başlığıyla çıkan haber, sermaye için müjde anlamına geliyor. Çünkü alınan karara göre, İşsizlik Fonunda biriken paradan "istihdam arttırıcı tedbirler" için ayrılan oran 2017-2018 yılları için %30'dan %50'ye çıkartıldı. Böylece işsizlik fonunda biriken 104 milyar liranın yarısı patronlara peşkeş çekilecek.

2002'de hayata geçirilen İşsizlik Fonu, 2008 krizinden sonra çıkarılan torba yasalarla patronlara peşkeş çekilmeye başlanmıştı. Son olarak istihdamın arttırılması adı altında fonun %30'u patronların kullanımına açılmıştı. Fakat neden oldukları krizin ve siyasi istikrarsızlığın faturasını işçilere kesen patronlar, işçilerin iş yükünü arttırarak işten atmalara devam ettiler. TÜİK'in yaptığı araştırmaya göre işsizlik oranı %13'lere çıkarak son 7 yılın en yüksek düzeyine ulaştı. Resmi rakamlara göre bile işsiz sayısı 4 milyona ulaşmış durumda. Gerçek işsiz sayısı ise bunun çok daha üzerindedir.

İşsizlik Fonu işçilerin maaşlarından her ay yapılan kesintilerle oluşturulan ve işçilerin işsiz kaldıklarında yararlanabilmesi gereken bir fondur. Fakat işçilerin fondan yararlanabilmesi oldukça zor. İşsiz kalanların fondan 3 kuruş işsizlik parası alabilmesi için, işten çıkarılmadan önce son 3 yıl içinde 600 gün ve son 120 günün tamamında sigorta primlerinin yatırılmış olması şartı aranıyor. Taşeronun yaygınlaştığı, patronların keyfi biçimde sigorta primlerini ödemediği, sigortasız, kayıt dışı çalışan işçilerin bu kadar çok olduğu koşullarda İşsizlik Fonu işçilerden çok patronlara yarıyor. Geçen yıl 22,3 milyarlık fon gelir-

lerinin sadece 3,6 milyar liralık kısmı işsizlere ödendi.

AKP hükümeti, "istihdamı arttırıcı, koruyucu tedbirler, işe yerleştirme, danışmanlık, çalışanların vasıflarını yükseltme, işsizlik riskini azaltmaya yönelik giderler" adı altında işsizlik fonundaki paranın yarısını patronlara, özellikle de yandaş sermayeye aktaracak. Hükümet tepkilerin artmaması için işsizliği azaltmaya çalışıyor. Ancak bunu yaparken işçilerin fonunu kullanıyor. Böylece işçiler kendilerine ait bir fondan ücret alarak, patronlara bedavadan çalışmış oluyorlar. Patronlar ise bu şekilde işsizlik fonuna el koymuş oluyorlar, kendi kasalarına aktarıyorlar.

Özellikle genç işçilerin işsizlik oranları çok yüksek. Hükümet bu nedenle 4 milyon gence eğitim verileceğini, iş bulmak için danışmanlık ve kendi işlerini kurmaları için destek sağlanacağını söylüyor. Böylece genç işsizleri oyalamayı planlıyor. Süslü laflarla 800 bin işçiye istihdam sağladıklarını söyleyen hükümet, buna rağmen işsiz sayısının neden 4 milyonlara ulaştığıyla, özellikle her 4 gençten birinin neden işsiz olduğuyla ilgili bir açıklama yapmıyor.

Sermaye sınıfı ve onların emrindeki hükümet, işçilerin haklarına saldırılarını arttırarak sürdürüyor. Sırada kıdem tazminatı için de bir fon oluşturmak var. Böylece işçilerin iş güvencesi olan kıdem tazminatı da gasp edilmek isteniyor. Bu saldırılar ancak ve ancak işçilerin örgütlü mücadelesiyle engellenebilir. ■

İşsizlik Fonu işçilerin maaşlarından her ay yapılan kesintilerle oluşturulan ve işçilerin işsiz kaldıklarında yararlanabilmesi gereken bir fondur. Fakat işçilerin fondan yararlanabilmesi oldukça zor.

Teknorot Direnişinin Gösterdikleri

Düzce’de faaliyet gösteren Teknorot fabrikasında Türk Metal Sendikası, işçilerin onayını almadan toplu sözleşmede düşük zamma imza attı. Sarı sendikanın kendilerini sattığını söyleyen işçiler, 3 vardiyada da iş durdurarak direnişe geçtiler. Toplu sözleşme sürecinde işçilerle sendika arasında yapılan görüşmelerde, 510 lira zam talebinde anlaşılmalı, hatta Türk Metal temsilcileri bu talebin sonuna kadar arkasında duracaklarını iddia etmişlerdi. Patronla yapılan görüşmelerden sonuç alınamaması üzerine sendikacılar, “gemileri yaktık greve çıkıyoruz” demiş, grev günü olarak 13 Mayısı belirlemişlerdi. Ancak işçiler greve hazırlanırken, anlaşmanın sağlandığı haberini alarak büyük bir şaşkınlık yaşadılar. Sarı sendikacıların imzaladığı sözleşmeye göre, işçilerin ücretlerine 198 lira ile 300 lira arasında zam yapılmıştı. İşçiler taleplerinin çok altında olan bu zamma, grev hazırlıklarının yapıldığı sırada onay veren Türk Metal’e büyük tepki gösterdiler.

Patronun ve işbirlikçi Türk Metal’in tehditlerine rağmen direnişlerini sürdüren Teknorot işçileri, İŞKUR, asker ve polisin devreye girmesiyle geri adım atmak zorunda kaldılar. Yağmur altında direnişlerini sürdüren işçiler, Türk Metal’in sözleşmeden imzasını çekmesini ve talepleri doğrultusunda sözleşme masasına yeniden oturulmasını istiyorlardı.

Direnişçi işçilerin karşısına önce İŞKUR il müdürü çıkarıldı. Müdür işçilere, yasadışı grev yaptıklarını ve fabrikayı işgal ettiklerini söyleyerek gözdağı verdi, tehdit etti. Ancak işçiler İŞKUR yöneticisinin sözlerine tepki gösterdiler. Müdürdan sonra ise polis ve jandarma devreye sokuldu. Patron, polis ve jandarmanın toplantısından sonra 30 işçi temsilcisi görüşmeye çağrıldı. Hiçbir güvence verilmeden işçilerin işbaşı yapmaları ya da fabrikayı terk etmeleri istendi. İŞKUR’un, askerinin ve polisin patrondan

yana tutum almasına öfkelenen işçiler, duygularını “patronla devlet bir oldu, yüzlerce askeri karşımıza diktiler” sözleriyle dile getirdiler.

Haklı talepleri için direnişe geçen işçilerin mücadelesi patron, Türk Metal ve devlet yetkilileri eliyle kırıldı. Bugüne kadar birçok direniş, benzer şekilde engellendi. Birçok grev, “milli güvenliği tehdit ettiği” gerekçesiyle erteleme adı altında yasaklandı. Son birkaç aydır gerçekleşen grevler ise OHAL bahane edilerek yasaklanıyor. İşçilerin işten çıkarmalar, düşük ücretler, işçi sağlığı ve iş güvenliği konularında dillendirdiği talepler, görmezden geliniyor, işçiler harekete geçtiklerinde ise zorla engelleniyorlar.

Teknorot işçileri de örgütlü ve sınıf bilinçli olmadıkları için baskı ve oyunlara karşı koyamadılar, yenildiler. Ne yapacaklarını bilemediler, kendi aralarında bölündüler ve geri adım attılar. Ancak işçiler tüm baskı ve yasaklara, OHAL koşullarına rağmen üretimi durdurup gerçek gücün kimde olduğunu gösterdiler. Bugün işçiler yeterince örgütlü ve bilinçli olmadıkları, geçmişin mücadele deneyimleriyle donanmadıkları, patron ve iktidar karşısında yeterince uyanık olmadıkları için yeniliyorlar. Lakin patronlar ve egemenler ne yaparlarsa yapsınlar işçilerin mücadelesinin önüne geçemezler. İşçiler, tüketici çalışma ve çekilmez yaşam koşulları sürdüğü müddetçe; bu koşullara isyan etmeye, üretimi durdurarak direnişe geçmeye devam edeceklerdir. Örgütsüz olmalarından dolayı belki ilk dönemlerde yenileceklerdir. Ama yeniden ve yeniden mücadeleye atılmaktan geri durmayacaklardır, duramazlar. Bir gün sınıf bilinçli öncülerini mutlaka bulacak, daha güçlü örgütlülükler oluşturacak, geçmişin mücadele deneyimleriyle donanacak ve sermayenin tüm oyunlarını boşa çıkartacaklardır! İşte o zaman hiçbir güç işçileri taleplerini elde etmekten alıkoyamayacaktır. ■

Şişecam'da Grev Kararı

Şişecam'a bağlı fabrikalarda sözleşme sürecinin tıkanması üzerine grev kararı alındı. Kristal-İş Sendikasının örgütlü olduğu fabrikalarda 6 bin işçi çalışıyor. İşçiler taleplerinin kabul edilmemesi halinde 24 Mayıs'ta greve çıkacaklar. İşçiler, saat ücretlerine 2 lira zam, fabrikaların kapanması halinde özlük hakları

korunarak başka fabrikalara yatay geçiş hakkı talep ediyorlar.

2014'teki grevleri erteleme adı altında yasaklanan Şişecam işçileri, patronun grev yasağına güvendiğini, OHAL döneminde grev yasaklamanın daha rahat olacağını belirtiyorlar. Ancak Şişecam işçileri, metal işçilerinin mücadelesini örnek olarak gördüklerini, gerektiğinde üretimi durduracaklarını veya yavaşlatacaklarını ve talepleri için mücadele edeceklerini ifade ediyorlar.

Yıldız Sunta İşçileri Grevde

Kocaeli'de faaliyet gösteren Yıldız Sunta fabrikasında, Ağaç-İş Sendikasıyla işveren arasında Ocak ayında başlayan toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde anlaşma sağlanamaması üzerine işçiler 11 Mayıs'ta greve çıktılar. Sendika yüzde 30 oranında ücret zammı isterken, patron yüzde 8,53 olan enflasyon oranında zam teklif etti.

Patron teklifini yüzde 12'ye kadar yükseltse de işçilerin taleplerini karşılamaya yanaşmadı. İşçiler teklifi kabul etmediler. Fabrikada 436 işçi çalışıyor.

Fabrika önünde yapılan basın açıklamasında konuşan Ağaç-İş Genel Sekreteri Gökhan Kibar, işverene "3 dönem işçiler fedakârlık yaptı, bir kere de siz yapın" sözleriyle seslendi. Kibar, ücretlere yüzde 30 zam, mesai ücretlerinin de yüzde 200'den yüzde 300'e çıkarılmasını istediklerini ifade etti. ■

Baskı ve Yasaklara Rağmen Onlarca Kentte 1 Mayıs!

İşçi sınıfının uluslararası birlik, mücadele ve dayanışma günü 1 Mayıs; OHAL düzeni altında, baskı ve yasaklara rağmen Türkiye'nin dört bir tarafında, onlarca kentte işçiler tarafından kutlandı. Tüm 1 Mayıs alanlarında işçilerin öfkesi yankılandı. İşçi kitleleri, hükümetin kıdem tazminatına el koyma planlarını, düşük ücretleri, uzun iş saatlerini, taşeronluk sistemini, iş cinayetlerini protesto ettiler. Grevlerin yasaklanmasına, demokratik hakların ortadan kaldırılmasına karşı seslerini yükselttiler, tepkilerini ifade ettiler.

Bu seneki önemli 1 Mayıs merkezlerinden biri yine Gebze idi. Gebze Sendikalar Birliği'nin çağrısıyla işçi kenti Gebze'de düzenlenen 1 Mayıs mitingine binlerce işçi katıldı.

Gebze'deki 1 Mayıs'a Petrol-İş, Birleşik Metal-İş, DERİTEKS, TÜMTİS, Tek Gıda-İş, Kristal-İş, Eğitim-Sen, Lastik-İş, Basın-İş, Belediye-İş sendikaları; siyasi partiler ve çeşitli demokratik kitle örgütleri katıldılar. İşçilerin mücadele örgütü UİD-DER'in coşkulu ve disiplinli korteji bu sene de göz doldurdu.

UİD-DER'le Umut Dolu, Coşkulu ve Disiplinli 1 Mayıs

İşçilerin mücadele örgütü UİD-DER, bu yıl da 1 Mayıs alanlarında yerini aldı. 1 Mayıs geleneğine sahip çıkan UİD-DER, ayrıca Gebze'deki mitinge katıldı, işçi sınıfının taleplerini yükseltti. Pek çok fabrikadan işçilerin, göçmen işçilerin, kadınların ve gençlerin ağırlıkta olduğu UİD-DER kortejinde; işçilerin ekonomik ve demokratik haklarına saldırıları protesto eden pankartlar ve dövizler taşındı. UİD-DER'li işçiler, hep bir ağızdan gür bir şekilde haykırdıkları sloganlarla ve disiplinleriyle bir kez daha Gebzeli emekçilerin dikkatlerini üzerine çektiler.

Kortejin ön saflarında taleplerini haykıran kadın işçiler, mücadelede de ön saflarda olacaklarını haykırdılar.

Kortejde UİD-DER'in adına yakışır bir biçimde göçmen ve mülteci işçiler de yerlerini aldılar.

UİD-DER toplanma alanında kendi programını hayata geçirdi. Burada işçi sınıfının ekonomik, sosyal ve siyasal talepleri dile getirildi; kapitalist sömürü düzenine karşı mücadele çağrısı yapıldı.

UİD-DER korteji, mitingin sonuna dek şarkı ve türkülerle, çekilen halaylarla coşkuyu yükseltti ve alana nasıl örgütlü girdiyse, aynı şekilde örgütlü ayrıldı.

Karartma ve Baskılara Rağmen 1 Mayıs Geleneği Yaşıyor

Egemenler geçmişten bu güne, 1 Mayıs'ın temsil ettiği sınıfsız ve sömürsüz bir dünya özlemini karartmak için ellerinden geleni yapıyorlar. AKP'nin işçi kollarına dönüşmüş olan Türk-İş, Hak-İş ve Memur-Sen bürokratları da sermaye sınıfına ve hükümete hizmet ediyor. Türk-İş'in İstanbul'da 1 Mayıs kutlamalarına katılmaması, Hak-İş'in 1 Mayıs'ı işçilerden kaçırarak Erzurum'da kutlaması ve içeriğini boşaltması bu gerçeğin ifadesidir.

İşçi sınıfının siyasal ve sendikal örgütsüzlüğü her alana yansımaktadır. Sendikal bürokrasinin işçi sınıfı mücadelesi önündeki tıkayıcı rolü, her geçen gün daha can yakıcı hale gelmektedir. İşçi sınıfının güçlü, birleşik ve moral veren 1 Mayıs'lar örgütleyememesinin; tüm kentlerde 1

Mayıs'ın işçi sınıfının birliğinin ve coşkusunun kürsüsü haline gelememesinin nedeni budur. İşçi sınıfının gerçek sınıf güçlerinin sahnede olmadığı koşullarda, 1 Mayıs'ların örgütlenmesi sendika bürokratlarına kalmakta ve çoğu durumda 1 Mayıs kürsüleri düzeysizliğin sahnesi olabilmektedir.

2017 1 Mayıs'ı demokratik hakların ayaklar altına alındığı OHAL koşullarda gerçekleşti. Tüm baskı ve yasaklara, 1 Mayıs'ın içeriğini boşaltma girişimlerine rağmen; Edirne'den Diyarbakır'a, İzmir'den Kars'a sayısız kent ve bölgede işçi sınıfı kitlelerinin alanlara çıkarak 1 Mayıs'a sahip çıkması son derece önemlidir. 1 Mayıs Türkiye'de inatçı bir geleneğin ifadesidir. 1 Mayıs geleneğine sahip çıkmak, bu geleneği yaşatmak ve işçi sınıfının örgütlü mücadelesini büyütme son derece önemlidir. İşte o zaman 1 Mayıs, işçi sınıfının kapitalist sömürüye karşı mücadelesinin gerçek bir kaldırıcına dönüşecektir. ■

İspanya

ABD-Los Angeles

Bangladeş

Fransa

Dünyada 1 Mayıs: Baskı ve Sömürüye Hayır!

A sya'dan Avrupa'ya, Amerika'dan Afrika'ya dünyanın dört bir yanında işçiler, uluslararası birlik, mücadele ve dayanışma günü 1 Mayıs'ta meydanları doldurdular. Krizin giderek derinleştiği, savaşın yaygınlaştığı koşullarda renkleri, dilleri, dinleri, kültürleri farklı milyonlarca işçi, dünyanın pek çok ülkesinde ortak taleplerini dile getirdi.

ABD'nin Los Angeles, Washington DC, Chicago, Philadelphia, Las Vegas, New York gibi onlarca büyük kentinde yüz binlerce yerli ve göçmen işçi 1 Mayıs'ta alanlara çıkarak ırkçı, faşist politikalara karşı ortak taleplerini yükseltti.

Fransa'nın büyük şehirlerinde on binlerce işçi sokaklara çıktı, taleplerini haykırdı. Mitinglerde, ikinci turda cumhurbaşkanlığı için yarışan Le Pen ve Macron karşıtı pankartlar ve dövizler taşındı. On binler "Ne bankacıları, ne de ırkçıları istiyoruz", "Ne patroniçe ne patron, ne Le Pen ne Macron!" diye haykırdılar.

Yunanistan'da on binlerce işçi bir günlük genel grev ilan ederek Atina ve Selanik'te meydanlara çıktı. Yunan işçiler, devreye sokulması planlanan yeni kesintileri ve kemer sıkma politikalarını protesto ettiler.

Almanya, İngiltere, İtalya, İspanya, Belçika, Polonya,

Portekiz gibi pek çok Avrupa ülkesinde on binlerce işçi alanlara çıkarak hükümetlerin işçi düşmanı politikalarını, milliyetçi saldırganlığı protesto etti, "mülteciler kardeşimizdir" dedi.

Mısır'da ücret adaletsizliğine, örgütlenme hakkının gasp edilmesine karşı grevde olan işçiler, 1 Mayıs gösterileriyle mücadelelerini birleştirdiler.

Hindistan, Endonezya, Filipinler, Kamboçya, Bangladeş, Vietnam, Tayvan gibi ülkelerde 1 Mayıs'ta meydanlara çıkan işçilerin talepleri ortaktı. Tüm bu ülkeler ve aynı zamanda Çin, adeta dünyanın atölyesi konumunda. Dünya üretiminin önemli bir bölümü bu ülkelerde yapılıyor. Emek maliyetlerinin son derece düşük olduğu bu ülkelerde, Batılı kapitalist tekellerin büyük yatırımları var. Doğru düzgün iş yasalarının olmadığı, onların da tümüyle sermayeyi koruduğu bu ülkelerde, işçilerin ekonomik, sosyal ve demokratik hakları son derece zayıf... İş saatleri alabildiğine uzun, ücretler son derece düşük, taşeronluk sistemi, iş kazaları ve iş cinayetleri oldukça yaygın... Bu nedenle Türkiye'de olduğu gibi söz konusu ülkelerde de benzer ve ortak talepler öne çıktı. ■

Brezilya'da Genel Grev

Latin Amerika ülkesi Brezilya'da işçiler genel greve çıktılar. İşçiler, krizin faturasının sürekli işçi sınıfına ödetilmek istenmesine artık yeter diyorlar. 28 Nisan Cuma günü gerçekleşen greve, ülkenin özellikle büyük şehirleri başta olmak üzere 26 eyalette yaklaşık 35 milyon işçi katıldı. Son yirmi yıl içinde ilk kez genel greve çıkan işçiler, hükümetin reform adı altında işçi haklarını gasp etmesine izin vermeyeceklerini duyurdular.

Çeşitli sendikalar tarafından çağrı yapılan greve; otomotiv endüstrisi, eğitim, ulaşım, iletişim, bankacılık ve daha pek çok sektörden işçi katıldı.

Emeklilik yaşını yükselten ve çeşitli hakları tırpanlayan yeni düzenlemelere karşı işçilerin öfkesi büyük. İşçiler grev günü sabahın erken saatlerinde havalimanı ve terminallere giden yollar da dâhil pek çok yerde ulaşımı durdurdular.

“Ülke ekonomisi için” gibi genel bir söylemin arkasına sığınan hükümet, gerçekte milyonlarca işçinin daha da yoksullaşması pahasına patronların çıkarları için çalışıyor. İşçiler, üretimden gelen güçlerini kullandılar ve Brezilya'da 28 Nisan'da hayatı durdurdular. Hemen ardından 1 Mayıs meydanlarına çıkarak öfkelerini ve taleplerini bir kez daha dile getirdiler. ■

İran'da Madende İşçi Katliamı

İran'da bir maden ocağında, yerin 1200 metre altında meydana gelen patlamada 35 maden işçisi yaşamını yitirdi. Patlamanın meydana geldiği Zamestanyurt kömür madeni ocağı, İran'ın Kuzeyindeki Gülistan eyaletinde bulunuyor.

3 Mayıs'ta metan gazı sıkışması sonucu meydana geldiği ifade edilen patlama, 500'den fazla işçinin çalıştığı maden ocağında vardiya değişimi sırasında gerçekleşti.

İran'da iş kazaları ve iş cinayetleri Türkiye'de olduğu gibi çok sık gerçekleşiyor. Özellikle inşaat ve maden işkolları iş kazalarında başı çekiyor. İran'da patronlar sınıfı güvenlik önlemleri için gerekli yatırımları yapmaktan kaçınıyor. Molla rejimi ise işçilerin yaşamını umursamadığı için gerekli denetimleri yapmıyor. Patronların kâr hırsı ve hükümetin sermaye yanlısı politikaları işçilerin canını almaya devam ediyor. ■

Emekçi Kadınlar Yalanlara Hayır Dedi

AKP iktidarı referandum öncesinde emekçi kadınların oylarını alabilmek için çok uğraştı. Mart ve Nisan ayı boyunca havuz medyasında “kadınlara müjde” başlıklı haberler yapıldı. Neler yoktu ki bu haberlerin içinde! *Zaten mevcut olan haklar sanki yeni veriliyormuş gibi sunuldu.* Sadece laf düzeyinde kalan vaatler, sanki yerine getirilmiş gibi anlatıldı. Referandum yatırımı olan kırıntılar için yaygara kopartıldı ve daha neler neler...

Meselâ Mart başında “Kadınlara 2500 lira maaş müjdesi” haberleri çıktı. Güya İŞKUR’un meslek edindirme kurslarına katılan kadınlar kursun sonunda 2500 lira maaşla işe gireceklerdi! Şu işe bakın ki işsiz kadın sayısı her geçen gün artıyor ve çalışan kadınların çok büyük bir kısmı asgari ücretle çalışmak zorunda.

Daha sonra yine Mart ayında “Hükümetten müjde! Annelere 30 bin liraya kadar maaş” başlıklı düzmece haberler yayınlandı. Başlığa bakarsanız çalışan çocuk sahibi bütün kadınlar yaşadı! İçeriğine baktığınızdaysa düzmece bir haber olduğu apaçık ortadaydı. 2015 yılından beri yürürlükte olan 300 liralık **doğum parası** sanki ilk kez veriliyormuş gibi belirtilmişti haberde. Bu da yetmemiş, doğum iznine ayrılan kadının SGK’dan aldığı rapor ücreti sanki hükümetin kadına yardımymış ve yine ilk kez veriliyormuş gibi anlatılmıştı. Ama haber bu pişkinlikle de sınırlı kalmamış, en yüksek aylık ücrete göre bir yıl içinde alınabilecek ödemeler hesaplanarak başlığa “30 bin lira” gibi hiçbir emekçi kadının alamayacağı bir meblağ yazılmıştı.

Böyle müjdelerin arkası kesilmedi. Nisan ayının başında bu sefer ev emekçisi kadınlara yönelik bir yalan haber dolaşmaya başladı. Habere göre 25 yıldır evli olan ve sosyal güvencesi olmayan kadınlar emekli olabilecekti! Ama işin aslı sadece CHP’li bir milletvekilinin Meclise sunduğu bir yasa teklifi önergesiydi. Teklifte koşulsuz şartsız emeklilik hakkı değil, kanunda belirlenen yaş sınırı ve prim gün sayısı esas alınarak, hesaplanacak prim borcunu peşin ödeyen kadınlara emeklilik hakkı verilmesi yer alıyordu. Hepsi bu! Üstelik bu teklif Mecliste görüşülmedi bile.

2014 yılında çıkarılan torba yasayla **doğum borçlanması** iki çocuktan üç çocuğa çıkarılmış, ancak doğan çocukların kadınlar sigortalı olduktan sonra doğmuş olmaları zorunluluğu değiştirilmeyerek yasa göstermelik bir haktan ibaret kalmıştı. İşte Sabah gazetesi de 3 yıl öncesine ait olan bu değişikliği sanki yeni bir düzenlemeymiş gibi “Kadınlara erken emeklilik müjdesi!” başlığıyla yine Nisan ayında yayınladı.

Bir diğer “müjde” ise **babaannelere çocuk bakım parası** verilmesiydi. Gerçekte hayata geçen tek uygulama bu oldu. Ama bu uygulama ile ilgili öyle haberler yapıldı ki, zannedersiniz emekçi kadınların en büyük sorunu olan **kreş sorunu** kökten çözüldü. Oysa sadece deneme olarak birkaç bin babaanneye **koşullu** verilen bir paraydı söz konusu olan. Kreş sorunu ise halen emekçi kadınların en büyük sorunu olmaya devam ediyor.

Kısacası Mart ve Nisan ayı boyunca emekçi kadınlar müjdeli haber enflasyonuna maruz kaldılar. Ancak referandumda emekçi kadınların yeterince desteğini alamayan iktidar, bu kez “devrim” haberleri servis ettiriyor. Kadınların çalışma hayatında getirilen “devrim” niteliğindeki değişikliğe göre kadınların gece 7,5 saatten fazla çalıştırılmaları yasaklanıyormuş ve gece çalıştırılan kadınların evlerine en yakın noktalardan alınıp işe götürülmesi zorunlu olacakmış. Gelin görün ki bu “devrim” zaten **2003’te yasalanan İş Kanununda** yapılmıştı!

Emekçi kadınları yalan yanlış haberlerle, göstermelik yasal düzenlemelerle kandıracaklarını düşünenlere en güzel cevabı yine işçi kadınlar vermiş oldu ve referandumda çalışan kadınların yarısından fazlası “Hayır” dedi. Resmi sonuçlar ne olursa olsun bu gerçeği hiçbir şey değiştiremez. Ancak referandumda “Hayır” demek yetmiyor. Önümüzdeki dönemde emekçi kadınları “müjde” adı altında yeni hak gaspları, işsizlik ve yoksulluk bekliyor. Gelecek saldırıları püskürtebilmek ve gerçek kazanımlar elde edebilmek için gücümüzü birleştirmeli, örgütlenmeli ve haksızlıklara “**Hayır**” demeliyiz. ■

Sınıfsız Bir Toplum: Yeter ki Hayal Edelim!

İnsanlık var olduğundan beri insanlar hep daha güzel günlerin, daha iyi bir yaşamın hayallerini kurmuşlardır. Çünkü hayal kurmak yaşamın kendisidir, umut etmektir geleceğe dair. Toplumlar sınıflara bölündüğü zamanlardan beri, ezilen ve sömürülenler her daim sınıfsız, sömürsüz, savaşımsız, insanın insana kulluk etmediği, eşitliğin, özgürlüğün, barışın, mutluluğun hâkim olduğu bir gelecek hayalini kurmuşlardır. Ve böylesi bir yeryüzü cenneti hayal edenler bu özlemleri, umutları doğrultusunda mücadele etmişlerdir, ediyoruz.

Bugün işçilerin sömürüsüne dayanan kapitalist düzende, egemenler kıran kırana rekabet ediyor, savaşlar çıkartıyor; bu savaşlarda kadın ve çocuklar dâhil her gün yüzlerce insan katlediliyor. Bir yanda açlığın, sefaletin, öte yanda muazzam bir zenginliğin var olduğu; adaletten, eşitlikten bahsedemediğimiz bir düzende yaşıyoruz. Üstelik bu kahr yüklü düzende her geçen gün acı çekenlerin ve gözyaşı dökenlerin sayısı artıyor. Ancak tüm bu olumsuz koşulların içerisinde anneler, babalar, çocuklar, gençler yani yediden yetmişe herkes iyi bir yaşam ve gelecek hayaliyle yaşıyor. Vicdanlı, namuslu, insani değerlerini kaybetmemiş insanlar bu hayalleri sadece kendileri için kurmazlar. Aynı zamanda gözü yaşlı tüm çocukları kendi çocukları gibi hissederek, tüm insanlığın sorunlarını kendi sorunları görerek, bu sorunların çözüldüğü günlerin hayalini kurarlar.

Ne var ki bugün kapitalist sömürü düzeninde tüm insanlığın sorunlarını kendine dert etmek, insan olmanın gereği olarak toplumsal düşünmek; acının, gözyaşının olmadığı, karabulutların dağıtılıp güneşli günlerin geldiği bir dünya hayali “boş, imkânsız, deli saçması” hayaller olarak sunuluyor. Sınıfsız toplum hayalini karalamak için iktidar sahipleri medyayı kullanıyor, emekçilerin bilincini bulandırıyorlar. Toplumsal düşünce, yardımlaşma, dayanışma gibi insani değerler “enayilik” olarak addediliyor. Ama insanların kendi paçasını kurtarma derdine düşmeleri ve her şeyin merkezine kendilerini koymaları yüceltiliyor. Buna göre hayallerin merkezinde de sadece “ben” olmalıdır. Sömürücü düzenin efendilerine göre, çok çalışan ve azmeden herkes zengin olabilir. Yani gerçekleşmesi belki milyonda bir olabilecek ya da hiçbir şekilde olmayacak hayallerle insanların oyalanması isteniyor.

Gerçekler tam anlamıyla baş aşağı çevriliyor: Gerçekleşmesi mümkün olan hayaller imkânsız, aslında imkânsız olan bireysel kurtuluş hayalleri ise en katı gerçekler olarak sunuluyor. Çarpıtılan gerçekler, her gün yeniden ve yeniden haberlerden, reklamlara kadar her türlü araç kullanılarak topluma pompalanıyor.

Son dönemde TV’lerden bilbordlara varıncaya kadar gözümüze sokulan Türk Telekom’un “Sen yeter ki hayal et” reklamı bu açıdan çarpıcı. Topluma “bakın siz de başarabilirsiniz, çalışan zengin olur” yalanını enjekte etmek için, kendi alanında başarılı olan kimi insanlar özellikle öne çıkartılıyor. “İmkânsız” başarmış kişilerin hikâyeleri üzerinden Türk Telekom, hem kendi reklamını yapıyor hem de emekçilerin bilincini bulandırıyor. Örneğin Mersin’de Torosların eteğinde bir dağ köyünde yaşamını sürdüren Ümmiye Teyze, ilkokula bile çok zor şartlarda gidebilmiş, azimle okumaya devam etmiş ve en sonunda köyündeki kadınların sorunlarını konu edinen bir tiyatro oyunu hazırlayıp sergilemeye karar vermiş ve bu hayalini de başarıyla gerçekleştirmiş. Ümmiye Teyzenin yaşam hikâyesinin üzerine atlayan Türk Telekom, dünyaca ünlü futbolcu Ronaldo’nun oynadığı, güya Ümmiye Teyzenin yönettiği bir reklam filmi hazırlamış. “Sen yeter ki hayal et” spotuyla biten bu reklam filmiyle şu mesaj veriliyor: “Köy yerinde tiyatro yapmak, film çekmek de neymiş diyenlere inat hayal etti, Ronaldo’nun oynadığı bir reklam filmi bile çekti. Sen de kendin için imkânsız olarak gördüğün şeyleri hayal edersen başarabilirsin.”

Kişilerin hayal kurması önemlidir, gerek kendisi için gerekse tüm toplum için. Hayal kurmayan kişi ufkunu genişletemez, başka bir dünya kurulabileceğini de düşünemez. Lakin patronlar sınıfını ve kapitalist düzenin çıkarlarını temsil edenler, “ben, sen, o” diyerek hep tekil kişileri koyarlar hayallerinin merkezine. Bireysel ve bençilce hayaller yüceltilirken, sıra kişilerin daha geniş hayal kurmasına geldiğinde, meselâ sömürsüz bir toplum hayali derhal imkânsız ilan ediliyor. Oysa bugünkü üretici güçler düzeyiyle sömürsüz, savaşımsız, çocukların açlıktan ölmediği, insanların özgürce yaşadığı bir dünya kurabiliriz. Bunun imkânları var. Yeter ki hayal edelim, yeter ki bunun uğruna mücadele edelim! ■

ELLERİ VAR ÖZGÜRLÜĞÜN

1
Köpürerek koşuyordu atlarımız
Durgun denize doğru.

2
Bu uçuş, güvercindeki,
Özgürlük sevinci mi ne!

3
Öpüşmek yasaktı, bilir misiniz,
Düşünmek yasak,
İşgücünü savunmak yasak!

4
Ürünü ayırmışlar ağacından,
Tutturabildiğine,
Satıyorlar pazarda;
Emeğin dalları kırılmış, yerde.

5
Işık kör edicidir, diyorlar,
Özgürlük patlayıcı.
Lambamızı bozan da,

Özgürlüğe kundak sokan da onlar.

Uzandık mı patlasın istiyorlar,
Yaktık mı tutuşalım.
Mayın tarlaları var,
Karanlıkta duruyor ekmekle su.

6
Elleri var özgürlüğün,
Gözleri, ayakları;
Silmek için kanlı teri,
Bakmak için yarınlara,
Eşitliğe doğru giden.

7
Ben kafes, sen sarmaşık;
Dolan dolanabildiğin kadar!

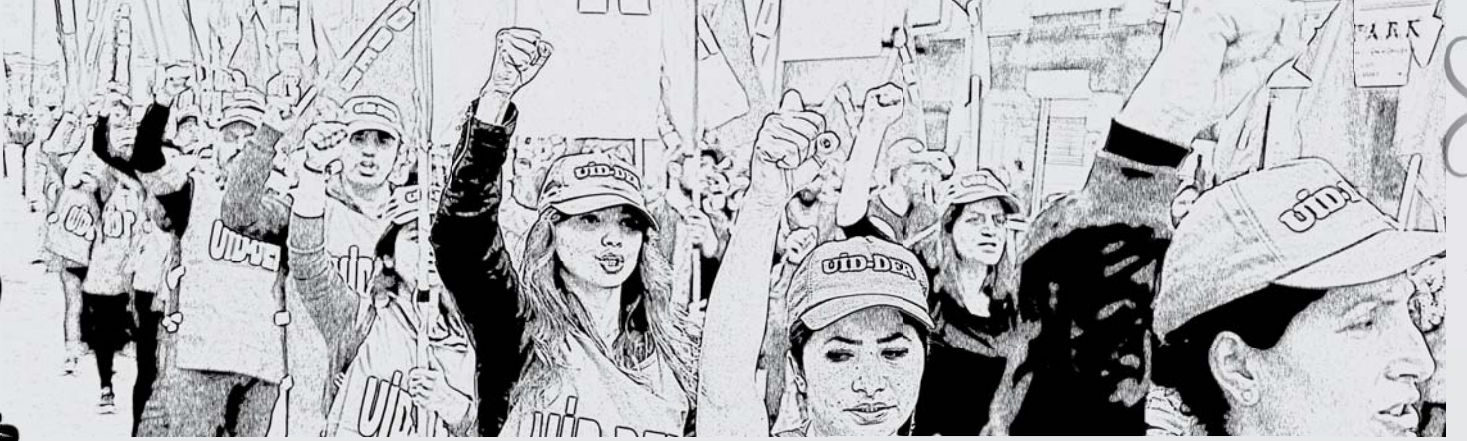
8
Özgürlük sevgisi bu,
İnsan kapılmaya görsün bir kez;
Bir urba ki eskimez,
Bir düş ki gerçekten daha doğru.

9
Yiğit sürücüleri tarihsel akışın,
İşçiler, evren kovanının arıları;
Bir kara somunun çevresinde döndükçe
Dünyamıza özgürlük getiren kardeşler.
O somunla doğrulur uykusundan akıl,
Ağarır o somunla bitmeyen gecemiz;
O güneşle bağımsızlığa erer kişi.

10
Bu umut özgür olmanın kapısı;
Mutlu günlere insanca aralık.
Bu sevinç mutlu günlerin ışığı;
Vurur üstümüze usulca ürkek.

Gel yurdumun insanı görün artık,
Özgürlüğün kapısında dal gibi;
Ardında gökyüzü kardeşçe mavi!

Oktay Rifat

15-16 Haziran 1970 Büyük İşçi Direnişi için yazılmıştır...

YÜRÜYEN İŞÇİLER KAPILARINDA İSTANBUL'UN

Yürürüz devrim gününde
Bütün Ulusun önünde
Toprak bu yurt denen toprak
Bu yurt benim elim aya'm
Bu yurt benim elim aya'mla kurtulacak.
İşçi yürür mü yürür ya
Koca illere varır ya
Ağayı beyi görür ya
Kalmadı gerçeğe uzak
Bu yurt benim elim aya'm
Bu yurt benim elim aya'mla kurtulacak.
Ölü girer gecesine
Ulaşır dağ yücesine

Bittim dedim nicesine
Sustular taşlar gibi bak
Bu yurt benim elim aya'm
Bu yurt benim elim aya'mla kurtulacak.
Kişi kişiye kul değil
Neden karanlık al değil
Yeryüzü uzun yol değil
Varılır gökler aşarak
Bu yurt benim elim aya'm
Bu yurt benim elim aya'mla kurtulacak

Fazıl Hüsnü DAĞLARCA

Yargıtay: Taşeron İşçiliğın Çözümü Sendikalardadır

Taşeron işçilik oldukça yaygınlaştı. AKP hükümeti iktidara geldiğinde yaklaşık 400 bin taşeron işçi vardı. Ancak belediyelerden hastanelere kadar, gerek kamu gerekse özel işyerlerinde taşeronluk AKP hükümeti eliyle yaygınlaştırıldı. Tam rakamlar belli olmasa da şu an taşeron işçi sayısı 3 milyonu geçmiş durumda.

Milyonlarca işçi yıllardır iş güvencesi elde etmek, kadrolu işçilerle aynı koşullarda çalışmak için mücadele ediyor. Ancak “Taşerona Kadro” talebi hükümet tarafından sürekli olarak görmezden geliniyor, geçiştiriliyor. Vaatler verildi ve tutulmadı. Ama işçiler talepleri için mücadelesini sürdürmeye devam ediyorlar.

Taşeron işçilerin hukuki mücadelesi sonucunda Yargıtay’ın aldığı kararlar örnek teşkil ediyor. Son olarak Yargıtay 9. Hukuk Dairesi taşeron işçilerin sorunlarının çözümü için emsal bir karar açıkladı. Yargıtay 31 Mayıs 2016 tarihinde verdiği kararla taşeron sorununun çözümünde sendikaları ve toplu iş sözleşmesi hakkını işaret etti.

Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin kararında şu maddelere yer verildi:

- Süreksiz işlerde, belirli süreli işler ile yıllık ücretli izinde olan işlerin izinde oldukları süre için geçici işçi (ödünç iş ilişkisi) veya müteahhit (taşeron-alt işveren) işçisi çalıştırılabileceği, bunun dışında sürekli işler olan işverenin asıl ve yardımcı işlerinde geçici işçi veya alt işveren işçisi çalıştırılmayacağı (Yargıtay kararında söz konusu olan toplu iş sözleşmesinde) çok açık olarak belirtilmiştir.
- İşverenin toplu iş sözleşmesi ile alt işveren uygulamasına

gidemeyeceğine ilişkin sözleşme hükmü, borç doğurucu bir hükümdür. Bu hüküm, işverenin sürekli işleri kendi işçileri ile yapmasını öngördüğünden ve istisnanın uygulanmasını yasakladığından geçerli bir hükümdür.

- İşyerinde asıl olan ister asıl iş, ister yardımcı iş olsun bu işleri kendi işçileri ile yerine getirmektedir.

Yargıtay 9. Hukuk Dairesi bu kararı ile iş hukukunda asıl olanın patronun, asıl veya yardımcı tüm işlerini taşerona vermeden kendi işyerindeki işçilere yaptırması olduğunu belirtmiştir. Yargıtay, patronun bazı işleri taşerona vermesinin iş hukukunun temel ilkeleri açısından istisna olduğuna, istisnanın kural haline getirilemeyeceğine işaret etmiştir. **Bu karara göre patronların “asıl” ya da “yardımcı işleri” taşerona vermeleri, keyiflerine göre taşeron işçi çalıştırmaları sendikaların**

imzalamadığı toplu iş sözleşmeleriyle engellenebilecek.

Sendikalı işyerlerinde taşeron olarak çalışan işçiler toplu sözleşmeye dâhil edilmemekte ya da patronlar sonradan işyerindeki örgütlenmeyi kırmak için yapılacak olan işin bir kısmını taşerona devretmektedirler. Yargıtay’ın bu kararıyla, işyerlerinde toplu sözleşmelerle taşeron işçiliğın engellenmesinde ve onların örgütlenmesinde sendikaların eli hukuki olarak güçlenmiş olacak. Fakat sonuçta tüm bunları yapacak olan işçilerin birliği, fiili gücü ve örgütlü mücadelesidir.

Taşeron işçiler aynı işyerinde, aynı işi yaptıkları diğer işçilerle eşit ücret alamıyor, yıllık izinlerini kullanamıyorlar. Haftada 45 saatin üzerinde çalıştırılıyor, fazla mesai ücreti alamıyorlar. İşçi sağlığı ve iş güvenliği kuralları onlar için uygulanmıyor, işten atıldıklarında iş yasasında yer alan iş güvencesi hükümlerinden yararlanamıyorlar. Genellikle 11 aylık sözleşmelerle çalıştırılıyorlar, süre sonunda sözleşme genelde aynı süre ile yenileniyor, kıdem ve ihbar tazminatı alamıyorlar. İşçilerin yaşadığı bu sorunlara baktığımızda patronların neden taşeron işçi çalıştırmak istedikleri ve taşeronluğu neden bu kadar çok yaygınlaştırdıkları net bir şekilde anlaşılıyor. Taşeron, patronlar için ucuz işgücü ve daha fazla kâr demektir.

Taşeron işçilerin sorunlarını çözmek için işçi sınıfının temel örgütleri olan sendikalara büyük iş düşmektedir. Sendikalar, toplu iş sözleşmelerine taşeron çalıştırılmasını sınırlandıran hükümler koymak, taşeron işçileri de örgütlemek için mücadele yürütmelidirler. ■

Sendikalara 15-16 Haziran Direnişinden Bakmak

Bugün Türkiye’de kayıtlı çalışan 13 milyon işçi var. Kayıt dışı çalışanları ve işsizleri de eklediğimizde bu sayı 20 milyonu geçiyor. 20 milyon işçinin ailesini de eklediğimizde işçi sınıfı toplumda ezici çoğunluk haline geliyor. Buna rağmen bu toplumda sorunları en az gündem olan, talepleri en az duyulan insanlar işçiler. Sorunların çözülebilmesi için işçilerin patronlar karşısında bir güç haline gelmeleri gerekir. Peki, işçiler nasıl bir güç haline gelirler? Elbette tek tek değil, birlikte düşünüp birlikte hareket ettiklerinde, yani örgütlendiklerinde.

İşçilerin, çatısı altında bir araya gelerek her türlü haksızlığa karşı tek vücut olacakları, birlikte mücadele edebilecekleri **sendikal ve siyasal örgütleri yoksa sorunları yok sayılır, talepleri karşılanmaz**. Bu durumda işçilerin kaderi patronların, hükümetlerin iki dudağı arasındadır. Bugün işçiler çalışma ve yaşam koşullarını düzeltmek için greve başvurduklarında grevleri yasaklanıyor. Patronlar işçilerin en küçük hak arama girişimleri karşısında en pervasız tutumları takınıyor, işçileri kapının önüne koyuyorlar. Sonuç olarak bugünün işçi kuşakları ümitsizliğe kapılıp mücadele etmekten uzak duruyorlar. Oysa bu ülke, işçilerin örgütlü olduğu ve bu sayede her şeye boyun eğmek yerine patronlara kök söktürdükleri günleri de gördü.

1960’lı ve 70’li yıllarda metal işçilerinin sendikası Maden-İş’in başında ve içinde mücadeleci sendikacılar vardı. Maden-İş, bugünkü işbirlikçi sarı sendikaların tersine, işçilerin gerçek bir mücadele örgütüydü. İşçileri eğitiyor, bilinçlendiriyor, taleplerini tartışmalarını ve birlikte belirlemelerini sağlıyordu. Patronlarla işbirliği yapmıyor, patronların saldırılarına karşı mücadele etmek gerektiğini açıkça işçilere anlatıyordu. Bu sendikal anlayış hem tek tek işçilerde hem işçilerin bütününde güven yaratıyor, sendikalarına olan inançlarını artırıyor. Aralarındaki bölünmüşlüğü ortadan kaldığı, dayanışmanın güçlendiği koşullarda işçiler, mücadele etmekten çekinmiyorlardı. Bu durum tüm topluma yayılıyor, gençler, emekçi kadınlar, tüm ezilenler, onurlu aydınlar, sanatçılar, bilim insanları yüzlerini işçi sınıfına dönüyorlardı. Sömürüye ve

baskılara karşı verilen mücadeleyi destekliyorlardı.

Maden-İş ve bağlı olduğu o zamanki DİSK, patronların yüreğine korku salmıştı. Patronlar DİSK’in önünü kesmek, ondan kurtulmak istiyorlardı. Bu amaçla dönemin Adalet Partisi hükümeti, Haziran 1970’te bir yasa çıkardı. Bunun üzerine işçiler fabrikalarda şalterleri indirdiler. 15 Haziran 1970’te Gebze’den, Kartal’dan, Haliç’ten, Söğütözü’den, bütün emekçi semtlerinden, bütün fabrikalardan işçiler sokaklara döküldüler. İnsan seli E-5’te ilerliyor, işçi kolları coşkuyla buluşuyordu. O gün bambaşka bir gündü. Ertesi gün sel daha da kabarmıştı. 150 bin işçi yürüyordu. Ne polis ve jandarma barikatları ne kurşunlar ne tutuklamalar işçileri durdurabilirdi. İşçiler mücadeleci sendikalarına sahip çıkmış, patronlar ise arkalarına bakmadan kaçmışlardı. Bu görkemli başkaldırı tesadüf değildi. İşçiler çıkarlarını savunduğu için sendikalarını patronlara yem etmemişlerdi.

Bugünkü sendikaların geçmişteki DİSK ve Maden-İş’in sendikal anlayışı ile uzaktan yakından ilgisi yok. Sendikaların çoğu işçilerin mücadele örgütleri gibi değil, patronların ve hükümetin hizmetindeki kurumlar gibi çalışıyorlar. AKP hükümeti işçilerin grevlerini yasaklıyor, kıdem tazminatına el koymak istiyor, iş kazalarına “kader” ve “fıtrat” diyor. Fakat işçilerin hakkını savunması gereken Türk-İş ve Hak-İş gibi konfederasyonlar, iktidarın temsilcilerini memnun etmek için çırpınıyorlar. Hükümetin istekleri doğrultusunda işçi hareketini etkisizleştirmek için çalışıyorlar. Bu sendikalar, İşçi Sınıfının Birlik, Mücadele ve Dayanışma Günü 1 Mayıs kürsüsünde bile işçi sınıfının taleplerini dile getirmiyor, hükümetin propagandasını yapıyorlar.

Bu sendikal anlayış ancak işçilerin aşağıdan, yani tabandan gelen mücadelesi ile değiştirilebilir. 15-16 Haziran 1970’te İstanbul’u patronlara dar eden işçilerin DİSK ve Maden-İş’i vardı. Yeniden böyle günler görebilmek için bugün egemen olan işbirlikçi sendikal anlayışa karşı güçlü bir mücadele yürütmek gerekiyor. Sabırla ve titizlikle örgütlenmeye çalışmaktan başka çıkar yol görünmüyor. ■